Edward Snowden: kriminalac ili žrtva institucionalnih okvira u poslovnom svijetu

Ćurković, Marta

Undergraduate thesis / Završni rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **The University of Applied Sciences Baltazar Zaprešić / Veleučilište s pravom javnosti Baltazar Zaprešić**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:129:481743

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-28**

Repository / Repozitorij:

Digital Repository of the University of Applied Sciences Baltazar Zaprešić - The aim of Digital Repository is to collect and publish diploma works, dissertations, scientific and professional publications

VELEUČILIŠTE

s pravom javnosti

BALTAZAR ZAPREŠIĆ

Zaprešić

Preddiplomski stručni studij

Poslovanje i upravljanje

MARTA ĆURKOVIĆ

EDWARD SNOWDEN: KRIMINALAC ILI ŽRTVA INSTITUCIONALNIH OKVIRA U POSLOVNOM SVIJETU

STRUČNI ZAVRŠNI RAD

Zaprešić, 2019.godine

VELEUČILIŠTE

s pravom javnosti

BALTAZAR ZAPREŠIĆ

Zaprešić

Preddiplomski stručni studij

Poslovanje i upravljanje

STRUČNI ZAVRŠNI RAD

EDWARD SNOWDEN: KRIMINALAC ILI ŽRTVA INSTITUCIONALNIH OKVIRA U POSLOVNOM SVIJETU

Mentorica:

Dr. sc. Dafne Vidanec, znan. su., prof. v. š.

Studentica:

Marta Ćurković

Naziv kolegija:

POSLOVNA ETIKA

JMBAG studenta:

0234038201

SADRŽAJ

1.UVOD 1
2. EDWARD SNOWDEN 2
3.ETIKA 5
3.1.Etika slobode 5
3.1.1. Antička grčka misao o slobodi 6
3.1.2. Novovjekovno tumačenje slobode 7
3.1.3. Njemački idealizam o slobodi 8
3.1.4. Kršćanska etika o slobodi 10
3.1.5. Marksovo poimanje slobode 11
4. REAKCIJA JAVNOSTI 11
5. ZAKLJUČAK 15
6. LITERATURA 16
POPIS SLIKA 18

1.UVOD

Cilj ovog rada je predočiti djelovanje američkog računalnog operativca Edwarda Snowdena, koji je godinama radio za Središnju obavještajnu agenciju (CIA), te za Središnju sigurnosnu službu (NSA). Glavno pitanje koja će se protezati kroz rad je: Je li Edward Snowden heroj ili kriminalac, te ćemo tražiti odgovor na pitanje gdje je sloboda u cijelom tom slučaju?

Edward Snowden, kao žrtva institucionalnih okvira, prije pet godina postao je najveći neprijatelj vlade Sjedinjenih američkih država, nakon što je objavio tajne dokumente da je obavještajna agencija CIA i drugi niz privatnih kompanija koji usko surađuju sa vladom SAD-a, tajno prisluškivali mobitele najjačih svjetskih lidera, te da su hackirali računalne sustave diljem svijeta (što uključuje i sastanke G-20 summita u Londonu, Kini i Hong Kongu). Također je uz to dosta glasno odjeknula informacija kako je NSA-a više od deset godina slušala razgovore njemačke kancelarke Angele Merkl.

Javnost je na taj način upoznala i nekoliko američkih tajnih projekata, kao što je to PRISM i Boundless informat. PRISM je sredstvo pomoću kojeg NSA prikuplja informacije preko različitih internetskih alata, kao što su Gmail, Facebook i sl. Algoritam je nastao nakon napada 11.09.2001., kao opravdanje da bi se na taj način povećala sigurnost i predvidjeli mogući teroristički napadi. Zanimljiva je činjenica kako američka vlada tvrdi da svi podaci koji su prikupljeni na taj način prikupljani samo u slučaju kada osoba da svoj pristanak. Za razliku od PRISM, Boudless informat sakuplja informacije na temelju cijele jedne države. Služi se kartama u koje su šifrirane informacije te ako se osoba odluči za prikup neke informacije, jednostavno treba odabrati mjesto na karti. No glavno je pitanje opet u tom slučaju zna li korisnik koje će se informacije podijeliti i iskoristiti, što nam uvelike ograničava našu slobodu nad osobnim podacima, pogotovo u vrijeme kada su osobni podaci ključ za pristup određenim informacijama. Upravo zbog toga slučaj Edwarda Snowdena postaje glavni slučaj rasprave, dok

ga jedni slave i veličaju zbog njegove hrabrosti da se suprotstavi američkom režimu i samim time možebitno riskira vlastiti život kako bi otkrio način na koji američka vlada manipulira današnjim svijetom. Ostatak ga smatra kriminalcem i izdajnikom jer je javno otkrio strogo čuvane tajne, te time počinio veleizdaju prema svojoj domovini.

2. EDWARD SNOWDEN

"Prije sam radio za vladu. Sada radim za javnost!"[1]

Edward Joseph Snowden najpoznatiji zviždač, rođen je 21. lipnja 1983. godine u Elizabeth City-u (Sjeverna Karolina). Tijekom 90-ih godina seli se sa obitelji u saveznu državu Maryland gdje ubrzo odustaje od srednje škole, te upisuje lokalni koledž Anne Arundel i posvećuje se programiranju i informatičkim znanostima. Krajem svog školovanja Snowden je odlučio prijaviti se u vojni program američke vojske, budući da je njegova obitelj godinama radila za vojsku. Nakon četiri mjeseca provedenih u bazi, morao je prekinuti svoj trening zbog loma obje noge, što mu je otvorilo vrata nekim drugim mogućnostima. 2006. godine počinje s radom na Marylandskom Sveučilištu, što mu je u kratkom periodu, zbog bliskih veza sveučilišta i NSA omogućilo da se zaposli u CIA. Nakon nekoliko godina rada u CIA, počele su kružiti glasine kako se Snowden domogao povjerljivih informacija, te je zbog toga 2009, počeo raditi za privatne firme poput Dell i Booz Allen Hamilton. Dell je također bio jedan od poznatijih kooperanata NSA. Nakon što se zaposlio kao IT stručnjak u Booz Allenu, Snowden je polako počeo kopirati povjerljive dokumente NSA, te polako graditi dosje za radnje koje je smatrao invazivnima i više nego uznemirujućima. Podatke je sakupljao sve do 2013. godine, kada je javio da mu je dijagnosticirana epilepsija, te da ne može raditi neko vrijeme. Već 20. svibnja iste te godine, odletio je u Hong Kong gdje je dogovorio sastanak sa novinarima Washington

[1] https://twitter.com/snowden

Post-a i britanskog The Guardian-a, te redateljicom Laurom Poitras. Post i The Guardian priče su objavili tek 5. lipnja, te time intrigirali svjetsku javnost, otkrivši javnosti pravu istinu o tajnim projektima američke vlade.

Ultratajni projekt PRISM američkim obavještajcima omogućava da pristupe velikim količinama digitalnih informacija – e-maliovima, objavama na Facebook-u, kao i instant porukama. Službeno priopćenje glasi da je PRISM potreban radi praćenja stranih terorista koji žive u inozemstvu. Prema svemu sudeći tom programu za prikupljanje podataka ne trebaju pojedinačni sudski nalozi. (Harding, 2014.)

Američka vlada je nakon nekoliko dana podigla optužnicu protiv Snowdena, te inzistirala na uručenju od strane Hong Konga.

Optužnica se temelji na tri glavna dijela:

- Otuđivanje vladine imovine
- Neovlašteno komuniciranje nacionalnih podataka o obrani
- Neovlaštenu komunikaciju osjetljivih informacija neovlaštenoj osobi

Nakon mjesec dana skrivanja, odlučio je azil potražiti u Ekvadoru, no budući da mu je američka vlada anulirala putovnicu, ostao je u Rusiji. U to vrijeme odnosi između Rusije i SAD-a bili su i više nego napeti, ruska vlada odlučila je Snowdenu pružiti politički azil, te je on objavio da će se vratiti u domovinu jedino ako mu garantiraju da će imati legitimno suđenje.

Zanimljiva je činjenica da nakon što je optužen za gore navedene radnje, uzduž SAD-a pokrenute su kampanje i peticije za oslobođenje Snowdena od svih optužbi, te da mu se omogući povratak kući. Koliko je veliki utjecaj taj sam događaj imao govori i činjenica da je online peticiju potpisalo više od 100 000 ljudi.

Reakcije javnosti iznenadile su čak i Snowdena. Ljudi su se na internetu masovno javljali i uglavnom izražavali podršku. Već se počeo širiti i masovni pokret: Vratimo na snagu Četvrti amandman. (Harding, 2014.)

Slika 1. Edward Snowden

(Izvor: http://time.com/3010649/nsa-sexually-explicit-photographs-snowden/)

Snowden je osoba koja se u tom trenutku našla između nekoliko etičkih načela. Kao zaposlenik američke vlade obvezao se na etiku poslovanja, no kao misaono biće u njemu se javlja potreba da ispravi ono što ne smatra ispravim.

3.ETIKA

Etika je filozofska disciplina koja propituje čovjekovo djelovanje s obzirom na dobro i zlo. U užem smislu etika je filozofija morala kojoj su u središtu problematike: moral, moralni problemi i moralni sudovi. No, u širem smislu riječi, etika je, može se reći, nauka od ljudskome moralnom životu. Etika pruža opće nacrte normativne teorije – etika traži odgovore na pitanja "što je dobro?" i "što treba činiti?" (Vidanec, 2011.).

Etika je istovremeno i teorija morala i praktična disciplina koja uključuje praktično usmjeravajuće djelovanje koje je u domeni nas samih, odnosno naše savjesti. Savjest se uz ostale etičke pojmove kao što su moral, dobro, zlo, sreća, ljubav i vrlina, javlja kao ključan pojam. (Žitinski, 2006.)

3.1.Etika slobode

Nakon što mu je otkriven identitet, Edward Snowden u javnost je pustio nekoliko izjava u kojim a se naslućuje da je glavna vodilja njegovog istupa bila potreba da ispravi ono što smatra pogrešnim. Te ga tu možemo vidjeti kao jedno moralno biće koje razlikuje dobro od lošeg. Svakako tu se javlja i činjenica da ga se optužuje da je godinama bio kineski špijun, što opet može značiti da stvari procjenjuje izvan okvira normi. Budući da o njemu znamo samo činjenice koje prenosi mediji, teško nam je zaključiti koje su njegove osobne karakteristike, tj. je li se vodio moralom i empatijom prema korisnicima čija je privatnost bila narušena ili je jednostavno odlučio pustiti povjerljive dokumente iz interesa neke treće stranke. No u svakom slučaju, koji god scenarij bio istinit, ne bi mu se smjelo uskraćivati njegovo pravno na slobodu. Zanimljivo je da se sam Snowden jednom prilikom nakon što su dokumenti procurili u javnost i sam osvrnuo na to kako nema više slobode: "Ograničavaju nam sposobnost da govorimo, razmišljamo, živimo i budemo kreativni, da ostvarujemo odnose, da se slobodno družimo i povezujemo… velika je razlika između legalnih programa, legitimnog špijuniranja, pojedinačne sumnje i djelovanja na temelju argumenata i valjanih naloga s jedne i općeg

masovnog nadzora u kojem je cjelokupno stanovništvo pod svojevrsnim moćnim okom, čak kad to i nije potrebno, s druge strane." (Harding,2014.)

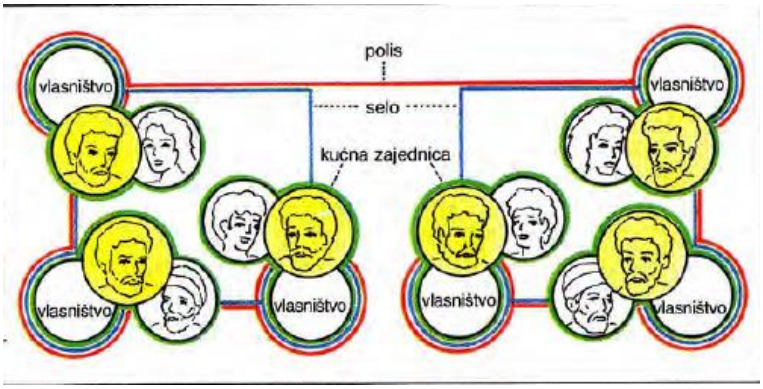
Tu se postavlja pitanje koliko smo zapravo slobodni ? Tj koliko toga radimo našom slobodnom voljom, a koliko toga nam je nametnuto u upakirano u "slobodu"? Na primjer, slučaj Edwarda Snowdena možemo gledati kao slobodnog čovjeka koji je zapravo zatočenik. Ukoliko se odluči napustiti Rusku Federaciju gubi status azilanta, te time riskira izručenje u Sjedinjene američke države gdje ga čeka stopostotni zatvor. Tako možemo zaključiti da iako je slobodan, on je i dalje lišen temeljne etičke slobode. Također možemo reći da Snowden i američka vlada igraju igru "dilema zatvorenika".

3.1.1. Antička grčka misao o slobodi

Pojam slobode osobito je zanimao grčke "učitelje mudrosti" ili sofiste. Sofisti slobodu postavljaju u kontekstu zakona – grč. *nomos*. Nomos je zakon postavljen iz ljudske slobode, shvaćen kao nezarobljivost vanjskim prisilama i prinudama. Dakle, čovjek je slobodan samo onda kada djeluje iz vlastite prirode kao razumsko biće, a svoju slobodu ostvaruje u građanskoj zajednici (polis). U tom smislu polis (grad-državica) predstavlja prostor u kojem se ostvaruje sloboda. (Vidanec 2011)

Polis je slobodan grad-država, pa je i građanin polisa slobodan, protivno robovima i barbarima izvan polisa. Život u polisu temelji se na zakonu; zakon i sloboda povezani su tako što zakon izražava ono općenito što povezuje i obvezuje ljude u zajedničkom životu, pa sloboda nije sloboda usamljenoga pojedinca[2].

[2]Enciklopedija LZMK (http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=56655#top)

Slika 2. prikaz polisa (izvor: Atlas filozifije, 2001.)

Za razliku od Sofista, Platon pojam slobode postavlja u prostor idejnoga. On slobodu shvaća kao bit "vidljivog bića", a svu odgovornost gleda u "duši koja bira vlastiti udes". (Vidanec, 2011.). Čovjek je slobodan ukoliko je njegovo djelovanje usmjereno na dobro, koje je istinski bitak i vrhunska svrha; ono postoji radi sebe samoga te izražava bit slobode.

S druge strane Aristotel pojmu slobode pristupa sa stajališta etičke kreposti, te je njegovo stajalište kako moralni stav (heksis) ne proizlazi odmah iz uvida, nego se postiže praksom, vježbom, navikom i učenjem. Ukratko krepost je određena kao sredina (mesotes) između krivih krajnosti.

Sloboda je mogućnost da čovjek bira između dviju suprotnosti: previše ili premalo. Drugim riječima, sloboda je mogućnost opredijeliti se za jedno od dviju krajnosti – ideal bi bio "zlatna sredina". (Vidanec, 2011)

3.1.2. Novovjekovno tumačenje slobode

Novovjekovna borba za građanske slobode, ljudska prava i autonomno djelovanje čovjeka počelo je zahtjevom za slobodnim razvojem čovjekova duha, njegova samoodređenja i zakonodavstva, najprije teoretskoga, kod Renea Descartesa, a onda i praktičnoga, kod Baruch de Spinoze, Thomasa Hobbesa i Jean-Jacquesa Rousseaua. Polazeći od zahtjeva za slobodom

mišljenja i govora, novovjekovno tumačenje slobode težilo je zahtjevu za slobodom tiska, vjere, dogovora i zbora. Prema Spinozi novovjekovna filozofija najviše se bavi interpretacijom odnosa slobode i nužnosti. Gdje vlada apsolutna nužnost tamo nema slobode. Za razliku od Spinoze, Rousseau suprotstavlja svoj ideal slobode kroz dva puta. Prvi put je njegov odgojni ideal kod kojeg je cilj odgoj srca, a put do njega je dalekosežni "negativni odgoj". Drugi put koji navodi za uspostavljanje slobode jest filozofija društva i države, a osnovna je misao o društvenom ugovoru.

3.1.3. Njemački idealizam o slobodi

Prema njemačkom misliocu Immanuelu Kantu čovjek je u biti slobodno biće. Sloboda je čovjeku dohvatljiva i spoznatljiva samo razumom. Dakle, sloboda pripada pojmovnome, nadosjetnom svijetu koji Kant naziva noumenalnim svijetom. Međutim čovjek isto tako podliježe zakonu uzorka i posljedice. Na taj način je čovjek dio pojavnog, tj. fenomenalnog svijeta. No, sloboda je stvar pojave i u tom smislu privida koji proistječe iz čovjekova nepoznavanja viših tipova neodređenosti koji njime vladaju. Viši tipovi određenosti shvatljivi su samo u pojmovnom svijetu. Zato što čovjek ne zna što mu je unaprijed dano kao sudbina, može se osjećati slobodno. (Vidanec, 2011.)

Ukratko za Kanta je sloboda, načelo moralnosti uopće, princip koji omogućava čovjeku da krene za nedostižnim ciljem moralne realizacije. Kant se problematikom slobode bavio kroz sva tri svoja najveća dijela: *Kritika čistog uma, Osnova mezafizičkog čudoređa* i *Kritika praktičkog dijela.*

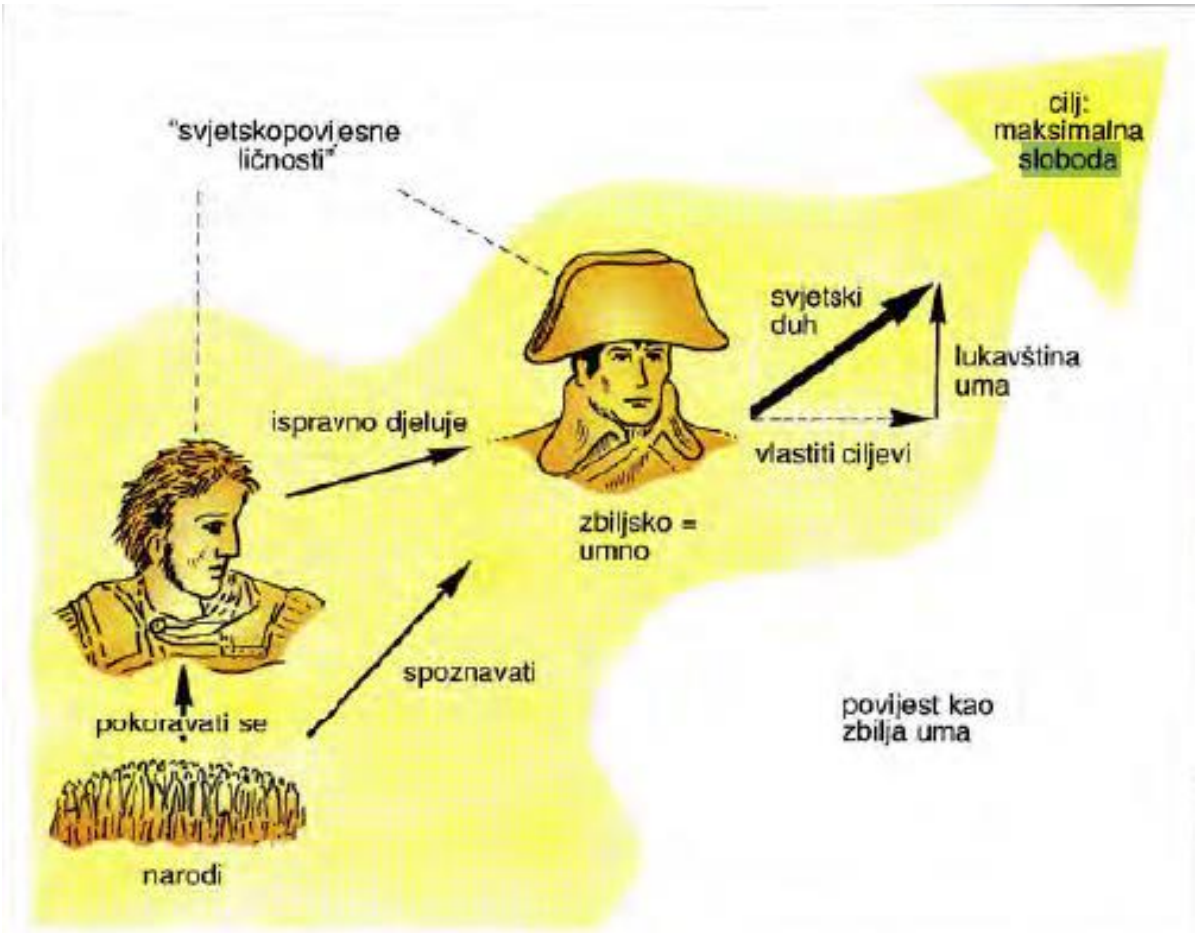
Po uzoru na Kanta na problematiku slobode osvrće se i Fichte, još jedan od njemačkih idealista, koji slobodu tumači u duhu stavova utemeljenih na pojmu praktičnog.

Fichteovo tumačenje o slobodi može se opisati na sljedeći način: kad bi se čovjeka šamaralo po obrazu, on bi samo mogao zaključiti da ga netko šamara sad s lijeve, sad s desne strane, zatim

sad jače sad slabije itd. i to bi bila prava "spoznata i priznata nužnost". U takvom je slučaju teorija malo od pomoći te zdrav razum čovjeku nalaže da praktički djeluje, odnosno da se brani, što ne mora značiti da na silu isključivo odgovori silom. (Vidanec, 2011)

Georg Wilhem Friedrich Hegel slobodu problematizira kroz kontekst filozofije prava.

Hegel smatra da je filozof najslobodniji jer on u sebi sakuplja sve prijeđene stupnjeve duha, dokida ih i pohranjuje. Prema Hegelovom učenju sloboda kao spoznata i priznata nužnost ne spada u područje etike jer Hegel ne poznaje etiku kao filozofsku disciplinu. (Vidanec, 2011.)

Slika 3. Hegelovo tumačenje slobode

(izvor: Atlas filozofije)

Zanimljivo je da se Hegelovo tumačenje slobode u velikoj mjeri podudara s tumačenjem slobode kršćanske zajednice. Kršćanstvo slobodnog čovjeka smatra onog koji prihvati Isusa Krista za svog spasitelja i otkupitelja, te prihvaća bezuvjetnu Božju ljubav.

Stoga je taj proces očitovanja Božje ljubavi kroz fazu utjelovljenja, raspeća i uskrsnuća, na tragu Hegela, moguće razumjeti kao dijalektiku očitovanja Božje ljubavi. Pritom utjelovljenje odgovara Hegelovoj tezi, raspeće antitezi, a uskrsnuće sintezi. Kršćanski pojmljiva ljubav jest sloboda. (Vidanec, 2011.)

Osebujnost je Hegelove filozofije u tome što dijalektiku ne postavlja samo logički kao oblik mišljenja, nego ontološki ili metafizički, kao poseban oblik samokretanja zbiljnosti. Istovjetan je postupak samorazvoja mišljenja i gibanja zbilje, cijeli je hod svijeta samorazvoj duha, koji filozofija promatra u pojmu.

3.1.4. Kršćanska etika o slobodi

Slobodu kršćanin može i smije ostvariti samo na posredan način, ukoliko do toga ne dođe on poriče smisao svoje kršćanske egzistencije. Sloboda kršćanina želi biti živo svjedočanstvo takve prakse koja s pravom nanovo stavlja u pitanje uvjet svoje mogućnosti i svoje opravdanosti. Ako čovjek dođe do spoznaje da oslobađajuća povijesna praksa može biti samo trik neke "apsolutne sudbine", ali ni u kom slučaju istinsko oslobađanje stvarnog čovjeka.[3]

Kršćanska etika uči da čovjek treba uvijek voljeti svoje bližnje i zauzeti se za njih kao za samog sebe. Ljubav shvaćena u tom smislu očituje se djelima koja proizlaze iz čovjekove suosjećajnosti i brige prema drugome. Sloboda i ljubav nisu suprotni pojmovi, iako neki filozofi, npr. Sartre, smatraju da ljubav označuje ukidanje slobode drugog, ljubav pretpostavlja slobodu: u ljubavi se dvoje uzajamno prihvaćaju i poštuju u zajedništvu koje proizlazi iz čovjekove slobodne volje. (Vidanec, 2011.)

[3] Ivo Stipičić – Tržište slobode u kršćanskom poimanju čovjeka ili sloboda kao inicijativa i obećanje; 173. – 181.

3.1.5. Marksovo poimanje slobode

Želja za slobodom, prvi je čin slobode - Marksovo učenje slobode temelji se na toj tezi. Marks shvaća kako smo slobodni samo na osnovi vlastitih mišljenja i vlastitog izbora, te uz to upućuje na složeni povijesni proces oslobađanja i samooslobađanja svih oblika čovjekova zbiljskog života - društvenog, političkog, ekonomskog, pravnog, umjetničkog, znanstvenog i filozofskog. Tako da suvremeno shvaćanje slobode proizlazi iz potpune i bezuvjetne slobode pojedinaca, što istodobno podrazumijeva njegovu potpunu odgovornost za učinjeno.

4. REAKCIJA JAVNOSTI

Nakon što je u javnost izašla priča o nadziranju američkih građana i svjetskih lidera, negativne reakcije prema američkoj vladi su pristizale u enormnom broju. Edward Snowden je postao najpoznatije lice na planeti, ljudi su mu se divili zbog hrabrosti da se suprotstavi birokraciji i iznese čuvane tajne na vidjelo. U isto vrijeme počele su i pristizati optužbe kako je zapravo Snowden špijun, što je prema mnogima bilo logično. Objavljivanjem tajnih podataka koji mogu destabilizirati američki utjecaj, jedino može beneficirati "neprijateljima" poput Rusije ili Kine, naravno u prilog mu ne ide i činjenica da je upravo politički azil dobio od Rusije. Popularnost Edwarda Snowdena uspjela je iznjedriti nekoliko knjiga čiji su autori upravo oni ljudi s kojima je Snowden odlučio podijeliti tajne dokumente.

Ovaj slučaj se često zna uspoređivati sa slučajem Bradleya Manninga, koji je putem Wikileaksa 2010. godine u javnost pustio kompromitirajuće dokumente o američkoj vladi i samim time zaradio doživotni zatvor. Najveća razlika između ova slučaja je to što su dokumenti koje je Manning objavio tek bili označeni kao "classified", dok su oni koje je Snowden pustio u javnost bili poznati kao " Top secert" dokumenti. Tako da je samo pitanje što ga očekuje ako ikad odluči otići iz Rusije, tj. ako postigne dogovor sa američkom vladom da se održi normalno suđenje.

Slika 4. prvi intervju u lipnju 2013. za Guardian

(izvor: https://www.theguardian.com/world/2013/jun/11/edward-snowden-nsa-whistleblower-profile)

Zanimljivo je da u prvom intervjuu koji je izašao, Snowden nije otkrio sve što u potpunosti zna, jer je vidio računa o tome da ne ugrozi misije koje su bile trenutno u tijeku, kao ni živote

drugih ljudi. Takav stav mu je zaradio gomilu pozitivnih komentara, budući da ga je javnost mogla vidjeti kao običnu osobu koja se trudi ispraviti stvari koje ne smatra ispravnima. U to isto vrijeme, američka javnost prenosila je većinom reakcije političara koji su ga prozivali veleizdajnikom i tražili što strože kazne, pa čak i smrtnu kaznu ako bude ulovljen.

Stoga možemo zaključiti ono što je i očekivano, Edwarda Snowdena kao heroja su smatrali obični ljudi koji su sami bili žrtve NSA i CIA, neprijatelji američke vlade, i naravno ostatak svijeta koji ne odobrava takvu invaziju privatnosti. Dok je i dalje ostao kriminalac za političare.

A 29-year-old man who says he is a former undercover CIA employee said Sunday that he was the principal source of recent disclosures about top-secret National Security Agency programs, exposing himself to possible prosecution in an acknowledgment that had little if any precedent in the long history of U.S. intelligence leaks.

Edward Snowden, a tech specialist who has contracted for the NSA and works for the consulting firm Booz Allen Hamilton, unmasked himself as a source after a string of stories in The Washington Post and the Guardian that detailed previously unknown U.S. surveillance programs. He said he disclosed secret documents in response to what he described as the systematic surveillance of innocent citizens.

Slika 5. članak The Washington Posta

(izvor: https://www.washingtonpost.com/politics/intelligence-leaders-push-back-on-leakers-media/2013/06/09/fff80160-d122-11e2-a73e-826d299ff459_story.html?noredirect=on&utm_term=.fe96307b7117)

Nakon pet godina, situacija je i dalje ista, Snowden je i dalje osoba od visokog interesa budući da nisu sve informacije dospjele u javnost, već ih pušta polagano kroz godine, te se bori uz

pomoć ruskih odvjetnika za legitimno suđenje koje svakako kao osoba zaslužuje. Iako i u Rusiji jasno izražava svoje stavove prema Kremlju, još uvijek ga javnost ne doživljava kao izdajnika koji je prešao u druge redove, već kao osobu koju politički gone. Završio je u Rusiji, zato što mu zapadnoeuropske zemlje, među njima i Njemačka, nisu htjele pružiti azil. Poznato je kako se Europljani ne žele zamjerati Amerikancima, te na taj način žele pokazati kako je suradnja sa SAD-om mnogo važnija od osobe koja ima podatke da uzdrma cijelu američku, a i svjetsku javnost.

No Snowden najavljuje da bitka tek počinje i da će se nastaviti boriti, ne samo zbog sebe, već da zaštiti nevine građane. Prema tome, teško možemo gledati Snowdena kao kriminalca, budući da ono što je on učinio pomoglo je razotkriti ilegalne radnje koje su se odvijale ne samo prema civilima, nego i službenim osobama. On je jednostavno moralna osoba koja je osjetila da nije njegova dužnost i odgovornost upozoriti javnost da nam je privatnost ugrožena bez da smo toga svjesni.

5. ZAKLJUČAK

Edward Joseph Snowden najpoznatiji zviždač na svijetu, bivši zaposlenik NSA i CIA, otkrio je javnosti tajne američke algoritme pomoću kojih su prikupljali osobne podatke o američkim građanima, svjetskim vođama i slično.

Nakon što je pobjegao i azil pronašao u Rusiji, Snowden postaje najtraženiji američki bjegunac sve do današnjeg dana. Dok ga američka javnost pokušava prikazati kao veleizdajnika i kriminalca koji je pokušao kompromitirati američku vlast, veći dio javnosti ga gleda kao heroja koji je postupio ispravno u momentu u kojem bi ostali zažmirili i okrenuli glavu.

Snowden je zbog toga što nije smatrao ispravim ono što se događalo u njegovoj blizini žrtvovao svoju slobodu, te je postao osoba koju politički gone, koja ovisi o tome kakve će volje biti ruski predsjednik, budući da mu Rusija u bilo kojem trenu može uskratiti dati azil.

6. LITERATURA

1. Atlas filozofije, Zagreb, 2001.
2. Bozanić, A., O Etici poslovanja i poduzetništva "BUISNESS ETHICS", stručni članak, 1998., 356.-372.
3. Dnevnik. hr https://dnevnik.hr/vijesti/svijet/edward-snowden-evo-kako-je-tekla-cijela-prica---293727.html, 22.09.2018.
4. Enciklopedija LZMK http://www.enciklopedija.hr/natuknica, 22.09.2018.
5. Harding, L., Snowden: DOSJEI, Zagreb, 2014.
6. Vidanec, D., Uvod u etiku poslovanja, Zaprešić, 2011.
7. Kušan, E., Aspekti i implikacije Kantova pojma slobode, filozofsko istraživanje, 2012., 79.-91.
8. T – portal, https://www.tportal.hr/tehno/clanak/edward-snowden-najavio-borba-je-tek-pocela-foto-20180606, 24.09.2018.
9. DW, https://www.dw.com/hr/edward-snowden-zanemaren-i-zaboravljen/a-44906079, 23.09.2018.
10. Stipičić, I., Težište slobode u kršćanskom poimanju čovjeka ili sloboda kao inicijativa i obećanje, 173.-181.
11. The Guardian, https://www.theguardian.com/world/2013/jun/11/edward-snowden-nsa-whistleblower-profile, 22.09.2018.
12. The Washington Post, https://www.washingtonpost.com/politics/intelligence-leaders-push-back-on-leakers-media/2013/06/09/fff80160-d122-11e2-a73e-826d299ff459_story.html?noredirect=on&utm_term=.fe96307b7117, 23.09.2018.

13. Biography., https://www.biography.com/people/edward-snowden-21262897, 19.09.2018.

14. Novi svjetski poredak, http://www.novi-svjetski-poredak.com/2018/06/30/lavrov-o-izrucenju-snowdena/, 23.09.2018.

15. Edward Snowden https://edwardsnow

16. den.com/, 19.09.2018.

POPIS SLIKA

Slika 1..... 4
Slika 2..... 7
Slika 3..... 9
Slika 4..... 12
Slika 5..... 13